

**ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЗАКЛАД ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ОСВІТИ ДИПЛОМАТИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ ІМЕНІ ГЕННАДІЯ
УДОВЕНКА
ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ**

**СПЕЦІАЛЬНА ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації консульських посадових осіб**

«Практика консульської роботи»

Шифр програми: СП/2026/001

Рік запровадження програми: 2026

ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

1. Загальна інформація	
Назва програми	Практика консульської роботи
Шифр програми	СП/2026/001
Тип програми за змістом	Спеціальна професійна програма підвищення кваліфікації
Відомості про акредитацію для загальної професійної (сертифікатної) програми	
Форма навчання	очна (денна)
Цільова група	консульські посадові особи, які проходять стажування у рамках ротації на консульські посади в ЗДУ, та консули–дублери
Передумови навчання за програмою	наявність базових професійних компетентностей, знань, вмінь і навичок у сфері консульської діяльності
Найменування замовника освітніх послуг у сфері професійного навчання за програмою	Міністерство закордонних справ України
Найменування партнера (партнерів) програми	
Обсяг програми	2,4 кредити ЄКТС
Тривалість програми та організація навчання	15 днів протягом 3 тижнів
Мова(и) викладання	українська, англійська
Напрямок(и) підвищення кваліфікації, який (які) охоплює програма	практика консульської роботи
Перелік професійних компетентностей, на підвищення рівня яких спрямовано програму	знання спеціального законодавства, пов'язаного із завданнями та змістом роботи; знання, необхідні для виконання завдань у відповідній сфері діяльності органів дипломатичної служби
Укладач(і) програми	Шовкопляс О.В. (завідувач Центру професійної підготовки Дипломатичної академії України); Піддубняк Ю.В. (начальник відділу професійного навчання Дипломатичної академії України); Представник ДКС – як консультант під час складання програми.
2. Загальна мета	
Підвищення рівня професійних компетентностей, знань, вмінь і навичок у сфері консульської діяльності	

3. Очікувані результати навчання	
За результатами навчання слухачі повинні демонструвати:	
знання	<ul style="list-style-type: none"> – нормативно-правову базу, якою керується консульська служба; – консульські послуги, які надаються громадянам України, а також іноземцям та особам без громадянства; – організація роботи та особливості діяльності консульських установ; – реагування на кризові ситуації; – захист прав громадян та юридичних осіб України за кордоном.
уміння	<ul style="list-style-type: none"> – забезпечувати захист прав громадян України за кордоном; – проводити прийом відвідувачів з консульських питань; – надавати консультації з консульських питань; – працювати з відомчими інформаційними системами МЗС.
навички	<ul style="list-style-type: none"> – вчиняти консульські дії; – організовувати і здійснювати консульську роботу в ЗДУ України; – забезпечувати належний розгляд звернень громадян з консульських питань; – сприяти розвитку дружніх відносин України з іншими державами, розширенню економічних, торговельних, науково-технічних, гуманітарних, культурних, спортивних зв'язків і туризму.
4. Викладання та навчання (методи навчання, форми проведення навчальних занять)	
Навчання за очною формою здійснюється у формі інтерактивних аудиторних занять та самостійної роботи (опрацювання частини навчального матеріалу, обов'язкових нормативно-правових документів, інформаційних та інших матеріалів). Під час аудиторних занять використовуються різні методи навчання: лекція-презентація, групова дискусія, аналіз ситуацій (case-study), симуляція консульського прийому, виконання творчого завдання, застосовується індивідуальна та групова робота учасників професійного навчання.	
5. Ресурсне забезпечення дистанційного навчання	
Назви вебплатформи, вебсайту, електронної системи навчання, через які здійснюватиметься дистанційне навчання із зазначенням посилання (вебадреси)	–
Назва дистанційного етапу/модуля	–
6. Оцінювання і форми підсумкового контролю	
Критерії оцінювання та їх питома вага у підсумковій оцінці (%)	<p>Відвідування занять – 60%</p> <p>Підсумковий контроль – 40%</p> <p>Документ про підвищення кваліфікації видається за умови отримання учасником професійного навчання не менше ніж 75 % від загальної суми складових оцінювання результатів навчання, обрахованих із урахуванням питомої ваги кожної із них та за умови успішного проходження підсумкового контролю</p>

Форма та періодичність поточного контролю	Поточний контроль проводиться під час занять у рамках реалізації навчальних тем програми і може передбачати опитування, виступи на практичних заняттях, перевірку результатів виконання практичних завдань, самостійної роботи, опрацювання нормативно-правових актів.
Форма підсумкового контролю	комп'ютерне тестування

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Етап навчання (сесія)	Назва теми	Кількість годин				
		загальна кількість годин/кредитів в ЄКТС	у тому числі:			
			аудиторні заняття	дистанційні заняття	навчальні візити	самостійна робота слухачів
1	2	3	4	5	6	7
Сесія 1	Тема 1. Актуальні питання консульської роботи	4	4			
	Тема 2. Організація роботи консульської посадової особи	4	4			
	Тема 3. Дії з питань громадянства	2	1			1
	Тема 4. Питання оформлення постійного місця проживання за кордоном	4	2			2
	Тема 5. Оформлення паспортних документів	4	4			
	Тема 6. Питання консульського обліку	2	2			
	Тема 7. Засвідчення офіційних документів	2	2			

	Тема 8. Витребування документів	3	2			1
	Тема 9. Питання державної реєстрації актів цивільного стану	6	4			2
	Тема 10. Питання вчинення нотаріальних дій в ЗДУ.	6	4			2
Сесія 2	Тема 11. Захист прав дітей — громадян України. Міжнародне усиновлення, опіка і піклування.	4	4			
	Тема 12. Виконання доручень слідчих або судових органів України	4	4			
	Тема 13. Візові питання	4	2			2
	Тема 14. Питання імміграції	2	2			
	Тема 15. Практичні аспекти організації виборчого процесу за кордоном	7	3			4

	Тема 16. Реагування ЗДУ на події надзвичайного характеру, випадки смерті, важкого захворювання/тр авм громадян України за кордоном, врегулювання проблемних питань, з якими стикаються моряки — громадяни України, функціонування дозвільної системи	6	4			2
	Тема 17. Захист прав громадян і юридичних осіб України за кордоном	3	3			
	Тема 18. Особиста безпека консула	4	4			
Сесія 3	Підсумковий контроль результатів навчання	1	1			
РАЗОМ		72	56			16

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Актуальні питання консульської роботи.

Значення консульської діяльності в сучасному світі. Основні функції консульських установ. Міжнародно-правова основа консульської роботи. Віденська конвенція про консульські зносини 1963 року.

Двосторонні угоди про консульське співробітництво. Роль міжнародних організацій у регулюванні консульської діяльності. Надання консульської допомоги при затриманні чи арешті громадян. Актуальні виклики консульської роботи. Цифровізація консульських послуг. Впровадження електронних систем для оформлення документів. Дистанційні консультації та юридична допомога.

Посилення міжнародної співпраці у сфері консульської діяльності. Покращення інфраструктури та сервісів консульських установ. Нові підходи до вирішення викликів глобалізації.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, тематична дискусія.

Тема 2. Організація роботи консульської посадової особи.

Визначення ролі консульської посадової особи. Основні завдання та функції консульської посадової особи. Правова основа діяльності консульської посадової особи. Національне законодавство, яке регулює діяльність консульських установ. Основні напрямки роботи консульської посадової особи.

Програми підвищення кваліфікації для консульських посадових осіб. Постійне вдосконалення знань у міжнародному праві та дипломатії. Психологічна підготовка до роботи з громадянами у складних ситуаціях. Етика та професійні стандарти в роботі консульської посадової особи.

Професійна етика та дотримання конфіденційності. Прозорість та підзвітність у роботі консульської посадової особи. Важливість комунікаційних навичок і культурної чутливості. Використання сучасних технологій в консульській діяльності.

Реалізація Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні в умовах дипломатичної служби. Забезпечення фізичної, інформаційної та цифрової доступності консульських послуг. Етика спілкування та особливості надання консульської допомоги особам з інвалідністю та маломобільним групам населення. Використання спрощеної мови (Easy-to-read) у консульській комунікації. Адаптація приміщень ЗДУ до потреб відвідувачів з дітьми та людей похилого віку.

Інститут Почесного консула України: правовий статус (Віденська конвенція 1963 р.) та функції. Особливості взаємодії штатного консула з Почесними консулами в межах консульського округу. Делегування повноважень та координація роботи Почесних консулів у кризових ситуаціях. Механізми контролю та звітності. Роль Почесних консулів у захисті прав громадян України та просуванні економічних інтересів у віддалених регіонах країни перебування.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, тематична дискусія.

Тема 3. Дії з питань громадянства.

Встановлення належності до громадянства України. Прийняття до громадянства України. Оформлення набуття громадянства України. Поновлення у громадянстві України. Припинення громадянства України. Скасування рішень про оформлення набуття громадянства України. Оформлення набуття дитиною громадянства України. Оформлення дитині виходу з громадянства України. Зразки документів. Консульський збір.

Правила оформлення і видачі службою громадянства, імміграції та реєстрації фізичних осіб свідоцтва про належність до громадянства України. Двосторонні угоди

про спрощений порядок набуття, припинення та зміни громадянства.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, тематична дискусія, опрацювання нормативно–правової бази.

Перелік питань, які виносяться на самостійну роботу учасників професійного навчання (за потреби): Закон України Про громадянство України № 2235–III від 18.01.2001, Закон України Про ратифікацію Європейської конвенції про громадянство № 163–V від 20.09.06, Наказ МЗС України №389 від 23.11.2022 року "Про затвердження зразків документів, які подаються за кордоном для встановлення належності до громадянства України, перевірки належності до громадянства України, прийняття до громадянства України, оформлення набуття громадянства України, припинення громадянства України, скасування рішень про оформлення набуття громадянства України.

Тема 4. Питання оформлення документів для залишення на постійне проживання за кордоном громадян України, які виїхали за кордон тимчасово (ПМП).

Прийом до розгляду клопотань громадян України про залишення на постійне проживання за кордоном. Прийняття рішення щодо клопотання громадянина України про залишення за кордоном на постійне проживання. Повідомлення рішення заявникові та оформлення документів про його постійне проживання за кордоном. Строки розгляду справ. Зняття з реєстрації для виїзду на ПМП.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, практичний семінар, опрацювання нормативно–правової бази.

Перелік питань, які виносяться на самостійну роботу учасників професійного навчання (за потреби): Наказ МЗС України Про затвердження Порядку розгляду в дипломатичних представництвах або консульських установах України за кордоном клопотань громадян України, які виїхали за її межі тимчасово, про залишення на постійне проживання за кордоном № 201 від 22.11.99.

Тема 5. Оформлення паспортних документів.

Оформлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон. Підстави для видачі паспортів. Видача паспортів дітям громадян України. Підстави для видачі паспортів дітям

Продовження терміну дії паспорту громадянина України для виїзду за кордон. Внесення до паспортів громадян України відомостей про дітей, які народились за кордоном. Оформлення посвідчення особи на повернення в Україну. Вилучення з обігу паспортів колишнього СРСР, що використовуються для поїздок за кордон. Порядок зберігання дипломатичних та службових паспортів України. Консульський збір за паспортні дії.

Порядок отримання, зберігання та знищення бланків паспортів і посвідчень консульськими установами України. Порядок складання звітів і актів у паспортній сфері.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, групова дискусія, аналіз ситуацій (case–study), застосовується індивідуальна та групова робота учасників професійного навчання.

Тема 6. Питання консульського обліку.

Облік громадян України які постійно проживають за кордоном. Облік громадян України, які тимчасово перебувають за кордоном. Перелік документів, які подаються громадянами для прийняття на постійний або тимчасовий консульський облік. Прийняття дітей віком до 16 років на постійний або тимчасовий консульський облік. Облік дітей громадян України, які всиновлені іноземцями. Знання з консульського обліку. Консульський збір.

Постанова Кабінету Міністрів України від 29.01.2020 №85 «Деякі питання обліку

громадян України, які проживають за межами України».

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, групова дискусія, аналіз ситуацій (case–study), застосовується індивідуальна та групова робота учасників професійного навчання.

Тема 7. Засвідчення офіційних документів.

Легалізація. Компетенція органів дипломатичної служби України з питань консульської легалізації. Вимоги до офіційних документів, які приймаються на легалізацію. Порядок легалізації офіційних документів в Україні. Порядок легалізації офіційних документів за кордоном. Офіційні документи які не підлягають консульській легалізації. Опис легалізаційних штампів та написів. Реєстрація легалізованих офіційних документів. Розмір та порядок оплати послуг з легалізації

Апостиль. Офіційні документи на яких проставляється апостиль. Документи які необхідно мати для проставлення апостилю. Порядок розгляду документів поданих для проставлення апостилю відповідними компетентними органами. Причини відмови у проставленні апостиля на документі. Термін розгляду документів для проставлення апостилю. Порядок реєстрації проставлення апостиля. Розмір та порядок оплати послуг з проставлення апостиля. Перелік держав–учасниць Конвенції, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів.

Особливості звільнення від легалізації та апостилювання документів (міжнародні договори).

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, групова дискусія, опрацювання нормативно–правової бази.

Тема 8. Витребування документів.

Витребування документів про реєстрацію актів цивільного стану. Витребування документів соціально–правового характеру, які відносяться до компетенції державних архівів, підрозділів підприємств/установ, організацій. Порядок і особливості виконання запитів, які надходять з–за кордону. Витребування документів з України. Порядок і особливості витребування документів з–за кордону. Оформлення архівних довідок. Центральні державні архіви та архівні управління країн що утворилися на території колишнього СРСР. Центральні архівні установи України. Державні архіви областей України.

Витребування, які не належать до компетенції консульської служби України. Консульський збір за витребування документів.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, аналіз ситуацій (case–study), застосовується індивідуальна та групова робота учасників професійного навчання, **самостійне завдання (практичні заняття).**

Тема 9. Питання державної реєстрації актів цивільного стану.

Державна реєстрація народження. Державна реєстрація смерті. Державна реєстрація шлюбу. Державна реєстрація розірвання шлюбу. Державна реєстрація встановлення батьківства. Зміна імені громадянами України. Порядок видачі документів про державну реєстрацію актів цивільного стану. Порядок внесення змін, доповнень і виправлень у записи актів цивільного стану. Порядок поновлення втрачених записів актів цивільного стану. Анулювання записів актів цивільного стану. Порядок і строки зберігання актових книг. Консульський збір за державну реєстрацію актів цивільного стану. Зразки актових записів цивільного стану, описів та зразки бланків свідоцтв про державну реєстрацію актів цивільного стану.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, опрацювання нормативно–правової бази, **самостійне**

завдання (практичні заняття).

Тема 10. Питання вчинення нотаріальних дій в ЗДУ.

Нормативно–правове регулювання нотаріальної діяльності консульських установ України. Поняття, види та класифікація нотаріальних дій, що вчиняються консулом. Загальні правила та процедура вчинення консулом нотаріальних дій: встановлення особи заявника:, перевірка дієздатності, перевірка повноважень представників, з'ясування дійсних намірів сторін, роз'яснення правових наслідків нотаріальних дій, оформлення нотаріальних документів. Вчинення консулом нотаріальних дій, що впливають із спадкових правовідносин: посвідчення заповітів, заяв про прийняття або відмову від спадщини, вжиття заходів щодо охорони спадкового майна, видача свідоцтва та інших документів. Вчинення нотаріальних дій, що впливають із сімейних правовідносин: посвідчення заяв, згод, договорів, засвідчення фактів, що мають юридичне значення для сімейних прав та обов'язків. Вчинення консулом нотаріальних дій, що виникають з цивільних та інших правовідносин: посвідчення довіреностей, договорів, засвідчення вірності копій документів і перекладів, засвідчення справжності підписів посвідчення фактів перебування особи в певному місці або часу пред'явлення документів. Консульський збір за вчинення нотаріальних дій та порядок його справляння.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, опрацювання нормативно–правової бази, **самостійне завдання (практичні заняття).**

Тема 11. Міжнародне усиновлення, опіка і піклування. Захист прав дітей громадян України.

Нормативні акти, які регулюють питання міжнародного усиновлення. Колізійне регулювання міжнародного всиновлення Діяльність консула у питаннях міжнародного усиновлення дитини – громадянина України, що проживає в Україні. Діяльність консула у питаннях усиновлення у разі проживання дитини за кордоном. Усиновлення дитини–громадянина України, яка залишилась без батьківської опіки і піклування за кордоном. Усиновлення одним із подружжя дитини другого з подружжя (внутрішньосімейне усиновлення). Вимоги та перелік документів, що подаються іноземцями та громадянами України, які бажають усиновити дитину — громадянина України. Визнання усиновлення недійсним або його скасування, переусиновлення.

Консульський облік усиновлених дітей – громадян України. Ведення Реєстру усиновлених громадян України. Нагляд за дотриманням прав усиновлених дітей. Звітність консульських установ та дипломатичних представництв України з питань міжнародного усиновлення. Нормативні акти, які регулюють питання опіки і піклування. Діяльність консула у питаннях питання опіки і піклування у разі проживання дитини за кордоном. Нормативні акти, які регулюють питання повернення до України позбавлених батьківського піклування дітей, які є громадянами України. Діяльність консульської посадової особи у питаннях повернення до України позбавлених батьківського піклування дітей, які є громадянами України. Конвенція про цивільно–правові аспекти міжнародного викрадення дітей та порядок її застосування. Інші міжнародно–правові акти у сфері захисту прав дітей–громадян України.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, аналіз ситуацій (case–study), застосовується індивідуальна та групова робота учасників професійного навчання.

Тема 12. Виконання доручень слідчих або судових органів України.

Робота по виконанню запитів правоохоронних органів України. Надання сприяння у проведенні заходів по знешкодженню організованих злочинних угруповань. Діяльність в контексті протидії торгівлі людьми.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, групова дискусія, аналіз ситуацій (case–study), застосовується індивідуальна та групова робота учасників професійного навчання, опрацювання нормативно–правової бази.

Тема 13. Візові питання.

Порядок оформлення віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства. Порядок погодження зі Службою безпеки України оформлення віз іноземцям та особам без громадянства. Типи віз (транзитні, короткострокові, довгострокові). Необхідні документи для оформлення візи. Строки оформлення візи. Автоматизована система обліку та друку віз. Строк дії віз. Облік, зберігання, використання і знищення бланків візових етикеток Консульський збір за візові операції. Оформлення віз для в'їзду в Україну іноземцям, які отримали статус біженця, та іншим категоріям іноземців Безвізовий режим. Оформлення віз в електронній формі (e–Візи).

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, тематична дискусія, аналіз ситуацій (case– study), опрацювання нормативно–правової бази.

Перелік питань, які виносяться на самостійну роботу учасників професійного навчання (за потреби): Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»; Правила оформлення віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 № 118, Вимоги до організації роботи з оформлення віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію, затверджених спільним наказом Міністерства закордонних справ України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України від 30.10.2017 №469/897/605 (далі – Вимоги), Порядок підтвердження достатнього фінансового забезпечення іноземців та осіб без громадянства для в'їзду в Україну, перебування на території України, транзитного проїзду через територію України і виїзду за її межі та визначення розміру такого забезпечення, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2013 р. №884, Порядок організації прийому до закладів професійної (професійно–технічної), фахової передвищої, вищої освіти України та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства з використанням Єдиної міжвідомчої інформаційної системи України для іноземців та осіб без громадянства, які бажають навчатися у закладах професійної (професійно–технічної), фахової передвищої, вищої освіти України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 червня 2024 р. №758, Вимоги до оформлення віз в електронній формі, затверджені наказом Міністерства закордонних справ України №558 від 18.12.2017 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України за № 71/31523 від 17.01.2018

Тема 14. Питання імміграції.

Порядок провадження за заявами про надання дозволу на імміграцію. Категорії іммігрантів. Надання дозволу на імміграцію. Документи які подаються для отримання дозволу на імміграцію. Процедура оформлення дозволу на імміграцію в Україну.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, групова дискусія, аналіз ситуацій (case–study), застосовується індивідуальна та групова робота учасників професійного навчання, опрацювання нормативно–правової бази.

Перелік питань, які виносяться на самостійну роботу учасників професійного навчання (за потреби): Закон України «Про імміграцію» від 07.06.2001 № 2491–III, Порядок провадження за заявами про надання дозволу на імміграцію і поданнями про його скасування та виконання прийнятих рішень, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26.12.2002 №1983 (зі змінами), Постанова Кабінету Міністрів України від

01.11.2022 № 1232 «Деякі питання надання Державною міграційною службою публічних послуг в умовах воєнного стану».

Тема 15. Практичні аспекти організації виборчого процесу за кордоном.

Практичні аспекти реалізації Міністерством закордонних справ України та закордонними дипломатичними установами України положень Закону України «Про Державний реєстр виборців»: законодавство України у питаннях Державного реєстру виборців; призначення автоматизованої інформаційно–комунікаційної системи «Державний реєстр виборців», завдання відділу ведення та адміністрування Державного реєстру виборців МЗС та закордонних дипломатичних установ України в питаннях Державного реєстру виборців; підготовка відомостей для поновлення Державного реєстру виборців закордонними дипломатичними установами України; робота із заявами громадян; існуючі проблеми ведення Державного реєстру виборців щодо закордонних виборців.

Особливості організації проведення за кордоном виборчого процесу з виборів Президента України, народних депутатів України, всеукраїнського референдуму: основні акти виборчого законодавства України; завдання МЗС та закордонних дипломатичних установ України з організації підготовки і проведення виборів за кордоном на різних етапах виборчого процесу (специфіка утворення закордонних виборчих дільниць, формування дільничних виборчих комісій, надання сприяння дільничним виборчим комісіям у їх роботі та матеріально–технічне забезпечення, організація голосування на виборчих дільницях); проблемні питання, які виникають у роботі МЗС, закордонних дипломатичних установ України, та можливі шляхи їх вирішення (з огляду на накопичений досвід проведення попередніх виборів за кордоном).

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, групова дискусія, аналіз ситуацій (case–study), застосовується індивідуальна та групова робота учасників професійного навчання, опрацювання нормативно–правової бази.

Перелік питань, які виносяться на самостійну роботу учасників професійного навчання (за потреби): вивчення нормативно–правової бази; підготовка (заповнення) восьми форм відомостей (9.1–9.5, 9.7–9.9) для поновлення бази даних Державного реєстру виборців в програмі Excel; опанування практичних навичок роботи з Програмою перевірки вхідних форм відомостей; робота із заявами виборців.

Тема 16. Реагування ЗДУ на події надзвичайного характеру, випадки смерті, важкого захворювання/травм громадян України за кордоном, врегулювання проблемних питань, з якими стикаються моряки – громадяни України, функціонування дозвільної системи.

Алгоритми дій ЗДУ у випадках стихійних лих, масштабних ДТП, евакуації, смерті, важкого захворювання/отримання травм громадянами під час їх перебування за кордоном . Дії консула у випадку затримання (арешту) громадян України за кордоном. Загальна характеристика проблем, з якими стикаються моряки – громадяни України. Базові поняття (держава прапора, порту, прибережна, судовласник, кріюінг, страховики). Алгоритм реагування на кризові ситуації з українськими моряками. Робота з державою прапора, порту, прибережною державою, судовласником, органами держави, у якій зареєстрований судовласник. Робота з ІТФ. Функціонування дозвільної системи. Заходження іноземних військових кораблів до портів України. Ввезення зброї на територію України охоронцями іноземних вищих посадових осіб.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, тематична дискусія, аналіз ситуацій (case–study), опрацювання нормативно–правової бази.

Перелік питань, які виносяться на самостійну роботу учасників професійного

навчання (за потреби): нормативна база реагування МЗС і ЗДУ на події надзвичайного характеру.

Тема 17. Захист прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб України за кордоном.

Консульське забезпечення захисту прав громадян України за кордоном. Захист прав засуджених/затриманих громадян України. Забезпечення неупередженого розгляду справ затриманих громадян України, надання їм необхідної консультивної допомоги, моніторингу судових слухань, перевірки умов тримання громадян України у місцях позбавлення волі та наявності у них скарг на умови тримання, можливості користування належним кваліфікованим правовим захистом. Вжиття заходів з метою встановлення місцезнаходження громадян України за кордоном. Протидія торгівлі людьми за кордоном. Надання сприяння Міністерству юстиції та Генеральній прокуратурі України в питаннях екстрадиції та правової допомоги за кордоном.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, групова дискусія, аналіз ситуацій (case–study), застосовується індивідуальна та групова робота учасників професійного навчання, опрацювання нормативно–правової бази.

Тема 18. Особиста безпека консула.

Віденська конвенція про консульські зносини 1963 року: гарантії безпеки консульських посадових осіб. Національні та міжнародні норми захисту дипломатичних і консульських працівників. Відповідальність держави перебування за забезпечення безпеки консула. Основні загрози особистій безпеці консула.

Терористичні акти і політичні конфлікти. Ризики, пов'язані з кримінальними діями: викрадення, пограбування, напади. Протести та масові заворушення в країні перебування. Цілеспрямовані напади через діяльність, пов'язану з виконанням консульських обов'язків.

Підготовка та навчання консульських працівників з безпеки. Співпраця з місцевими правоохоронними органами та службами безпеки. Забезпечення фізичної охорони консульських установ та житлових приміщень. Використання засобів індивідуального захисту (бронежилети, засоби зв'язку). Планування безпечних пересувань.

Основи цифрової гігієни консульської посадової особи. Види кіберзагроз: фішинг, соціальна інженерія, шкідливе ПЗ. Алгоритми розпізнавання кібератак на службову пошту та облікові записи. Порядок дій у разі підозри на компрометацію робочої станції або мобільного пристрою. Захист персональних даних заявників у цифровому середовищі. Використання захищених каналів зв'язку (месенджерів, спецзв'язку) у кризових ситуаціях. Плани евакуації консульських працівників та членів їхніх сімей. Алгоритм дій під час терористичних загроз, захоплень або нападів. Забезпечення консульських працівників засобами екстреного зв'язку та інструкціями з безпеки. Психологічна підготовка та стійкість

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція, групова дискусія, аналіз ситуацій (case–study), застосовується індивідуальна та групова робота учасників професійного навчання, опрацювання нормативно–правової бази.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Документ (сертифікат) про підвищення кваліфікації видається за умови отримання учасником професійного навчання не менше ніж 75 % від загальної суми складових

оцінювання результатів навчання (відвідування занять – 60 %; підсумковий контроль у формі комп'ютерного тестування – 40 %), обрахованих із урахуванням питомої ваги кожної із них та за умови успішного проходження підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час занять у рамках реалізації навчальних тем програми і може передбачати опитування, виступи на практичних заняттях, перевірку результатів виконання практичних завдань, самостійної роботи, опрацювання нормативно – правових актів.

ЛІТЕРАТУРА, ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ, ОБОВ'ЯЗКОВІ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ

1. Виборчий кодекс України від 19 грудня 2019 року № 396–IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
2. Закон України «Про вибори народних депутатів України» від 17 листопада 2011 року № 4061–VI (у редакції від 1 січня 2022 року, підстава – 1089–IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4061-17#Text>
3. Закон України «Про всеукраїнський референдум» від 26 січня 2021 року № 1135–IX (у редакції від 31 березня 2023 року, підстава – 2849–IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1135-20#Text>
4. Закон України «Про громадянство України» від 18 січня 2001 року № 2235–III (у редакції від 16 січня 2026 року, підстава – 4502–IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>
5. Закон України «Про гуманітарну допомогу» від 22 жовтня 1999 року № 1192–XIV (у редакції від 2 січня 2026 року, підстава – 4608–IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text>
6. Закон України «Про Державний реєстр виборців» від 22 лютого 2007 року № 698–V (у редакції від 31 грудня 2023 року, підстава – 2801–IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-16#Text>
7. Закон України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889–VIII (у редакції від 24 січня 2026 року, підстава – 4603–IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
8. Закон України «Про дипломатичну службу» від 7 червня 2018 року №2449–VIII (у редакції від 15 листопада 2024 року, підстава – 4017–IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#Text>
9. Закон України «Про імміграцію» від 7 червня 2001 року № 2491–III (у редакції від 16 січня 2026 року, підстава – 4502–IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2491-14#Text>
10. Закон України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 року № 2657–XII (у редакції від 20 січня 2026 року, підстава – 4212–IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
11. Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23 червня 2005 року (у редакції від 31 жовтня 2025 року, підстава – 4510–IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>
12. Інструкція про порядок консульської легалізації офіційних документів в Україні і за кордоном, затверджена наказом Міністерства закордонних справ України від 4 червня 2002 року № 113, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 26 червня 2002 року за № 535/6823 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0535-02#Text>
13. Інструкція про порядок витребування документів соціально–правового характеру для громадян України, іноземців та осіб без громадянства, затверджена наказом Міністерства закордонних справ України від 21 вересня 2015 року № 281, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 23 вересня 2015 року за № 1117/27562 (у редакції від 22 серпня 2024 року, підстава – z1187–24) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1117-15#Text>
14. Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» від 1 липня 2010 року №2398–VI (у редакції від 15 листопада 2024 року, підстава – 4017–IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2398-17#Text>
15. Правила державної реєстрації актів цивільного стану в Україні, затверджені наказом Міністерства юстиції України від 18 жовтня 2000 року № 52/5, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 18 жовтня 2000 року за № 719/4940 (у редакції від 14 січня 2026 року,

підстава – z1932–25) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0719-00#Text>

16. Інструкція про порядок реєстрації актів цивільного стану в дипломатичних представництвах та консульських установах України, затверджена наказом Міністерства закордонних справ України від 23 травня 2001 року № 113, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 18 червня 2001 року за № 473/5664 (у редакції від 10 вересня 2004 року, підстава – z1066–04) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0473-01#Text>

17. Порядок ведення Державного реєстру актів цивільного стану громадян, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2007 року № 1064 (у редакції від 28 березня 2025 року, підстава – 339–2025–п) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1064-2007-%D0%BF#Text>

18. Постанова Кабінету Міністрів України № 66 «Про забезпечення здійснення закордонними дипломатичними установами України повноважень у сфері державної реєстрації актів цивільного стану в умовах воєнного стану» від 24 січня 2023 року (у редакції від 28 березня 2025 року, підстава – 339–2025–п) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2023-%D0%BF#Text>

19. Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів від 5 жовтня 1961 року (приєднання України від 10 січня 2002 року, підстава – 2933–III) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_082#Text

20. Європейська конвенція про скасування легалізації документів, складених дипломатичними агентами чи консульськими посадовими особами від 7 червня 1968 року (ратифікація Україною від 1 липня 2022 року, підстава – 2340–IX) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-68#Text

21. Закон України «Про нотаріат» від 2 вересня 1993 року № 3425–XII (у редакції від 1 січня 2026 року, підстава – 3585–IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text>

22. Положення про порядок учинення нотаріальних дій в дипломатичних представництвах та консульських установах України, затверджене наказом Міністерства закордонних справ України від 27 грудня 2004 року № 278, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 30 грудня 2004 року за № 1649/10248 XII (у редакції від 10 вересня 2024 року, підстава – z1238–24) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1649-04#Text>

23. Закон України «Про охорону дитинства» від 26 квітня 2001 року № 2402–III (у редакції від 6 липня 2025 року, підстава – 4440–IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>

24. Закон України «Про ратифікацію Європейської конвенції про громадянство» від 20 вересня 2006 № 163–V URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/163-16#Text>

25. Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» від 21 січня 1994 року № 3857–XII (у редакції від 15 листопада 2024, підстава – 4017–IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3857-12#Text>

26. Закон України «Про страхування» від 18 листопада 2021 року № 1909–IX (у редакції від 1 січня 2025 року, підстава – 3720–IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>

27. Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 року (приєднання України від 27 вересня 1991 року, у редакції від 16 листопада 2023 року) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text

28. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96–ВР (у редакції від 1 січня 2020 року, підстава – 27–IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

29. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341–III (у редакції від 17 липня 2025 року, підстава – 4496–IX, 4499–IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

30. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року № 2947-III (у редакції від 12 вересня 2025 року, підстава – 4574–IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
31. Указ Президента України «Про перелік дипломатичних посад, приписаних до дипломатичних рангів» від 20 грудня 2018 року № 434/2018 (у редакції від 24 грудня 2025 року, підстава – 973–2025) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/434/2018#Text>
32. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435–IV (у редакції від 1 лютого 2026 року, підстава – 4671-IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
33. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618–IV (у редакції від 17 липень 2025 року, підстава – 4496-IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
34. Гуменюк Б.І. Дипломатична та консульська служба: правове регулювання. 2007.
35. Гуржія О.І., Реєнта О.П. У лабіринтах української дипломатії. Від князівської доби до початку ХХ століття. 2024. С. 352.
36. Офіційний сайт Верховної Ради України URL: <https://www.rada.ua/>
37. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України URL: <https://www.kmu.gov.ua>
38. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ (МЗС) України URL: <https://www.mfa.gov.ua>
39. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень URL: <https://www.niss.gov.ua>
40. Офіційний сайт The Domain for European Business URL: <https://eu.com/>
41. Офіційний сайт United Nations (UN) URL: <https://www.un.org>
42. Україна дипломатична. Випуск XXV. 2024 URL: <http://ud.gdip.com.ua/>